

Bevezetés a nemek közötti viszonyok szociológiájába (Gregor Anikó)

SZTT-tipp

Leegutóbb SPSS kurzust tartott a sziszeseeknek, idén nagyon más témával tér vissza hozzánk Gregor Anikó. A kurzus során több nézőpontból vizsgálhatjuk meg a nemi szerepeket, a nemek közti viszonyokat. Bár szociológiai fókuszú a kurzus, de a politikai gazdaságtani, pszichológiai vagy akár jogi vonatkozásokra is rálátást adhat. Az elméleti keretek ismertetése után ez a kurzus is a diskurzusról fog szólni. Gregor Anikó egy elképesztően figyelmes, és segítőkész oktató, aki bármilyen kérdésre szívesen válaszol.

Követelmények: Félév végén standard, minimum 17 000 karakteres beszámoló, félév közben rendszeres készülés az órákra, kiadott feladatok elkészítése.

Oktató: Gregor Anikó

SZTT-ből kit keress a kurzussal kapcsolatban? Luca

„A kurzus célja kettős. Egyrészt bevezetést ad a társadalmi nemekkel kapcsolatos legfontosabb szociológiai elméletekbe és megismerteti a résztvevőket a legfontosabb alapfogalmakkal. Másrészt ezeket az elméleteket és alapfogalmakat kontextualizálja, és kritikus vizsgálat tárgyává teszi, hogy az akadémiai függőség és imperializmus csapdáját lehetőség szerint elkerülve mennyiben és miként alkalmazhatók a magyarországi nemi viszonyok leírására, megragadására, és hogy a lokális nemi viszonyok alakulásában milyen szerepet játszik a keletközép-európai régió gazdasági-politikai mozgásteré, az azt befolyásoló globális viszonyok és tényezők. A félév során különös figyelmet fordítunk arra, hogy feltárjuk, milyen strukturális tényezők és hogyan játszanak szerepet a nemek közötti viszonyok alakításában, milyen rendszerszintű problémák jelennek meg egy-egy, jellemzően individuálisan értelmezett helyzet mögött. Fő cél, hogy a résztvevők az órai viták és az olvasmányok alapján minél jobban elsajátítsák a nemek közötti egyenlőtlen viszonyokból fakadó társadalmi problémák rendszerszintű elemzési képességét. Bár a kurzus alapvetően szociológiai perspektívából tekint rá a nemek közötti társadalmi viszonyok problémakörére, rendszeresen kitér egy-egy vizsgált jelenség politikai gazdaságtani, pszichológiai, politológiai, jogi és kultúratudományi hátterére és lehetséges magyarázataira is.” (Gregor, 2021)

Tematika

1. **A nemek közötti viszonyok szociológiájának alapfogalmai és lehetséges elméleti megközelítések**

Nagy B. (2014). Biológia vagy társadalom? Bevezető tanulmány a társadalmi nemek kérdésköréhez. *Kultúra és Közösség* 5(4):95-103. Letölthető: <http://www.kulturaeskozosseg.hu/pdf/2014/4/06.pdf> • Stock, K. (2019) Can you change your gender? *The Philosopher* 107(3): 19-23. (pdf-ben)

2. **A nemek közti viszonyok és az arról zajló közbeszéd szociológiai vizsgálatának kontextusa** **Magyarországon**

Adamik Má. (1994). A Nagy Fehér Üzemmod: avagy miről szól a “nőkérdés”? In: Hadas Miklós (szerk.): *Férfiuralom. Írások nőkről, férfiakról, feminizmusról*. Budapest: Replika Kör. 142-154. (pdf-ben)

3. **A nemek közötti viszonyok szociálpszichológiája; a nemek közötti viszony mint társadalmi csoportok közötti viszony (szexizmus fogalma egyéni és intézményes szinten)**

Glick, P. & Fiske, S.T. (2006). Ambivalens szövetség – Az ellenséges és jóindulatú szexizmus mint a nemi egyenlőtlenség egymást kiegészítő igazolásai. In D. L. Hamilton, S. T. Fiske & J. A. Bargh [válogatta és szerkesztette: Hunyady György], *A társak és a társadalom megismerése*. Budapest: Osiris. 389–447.

4. **A nemiség mint struktúraalkotó viszony: hogyan rétegződik genderviszonyok mentén a társadalom? Maszkulinitások és femininitások.**

Connell, R.W. (2012). A maszkulinitás társadalmi szervezettsége. In uő. *Férfiak. Eltűnő szerepek*. Budapest: Noran Libro. 105-128.

5. **Nemek, produktív és reprodukív munka**

Gregor, A., & Kováts, E. (2019). Work–life: Balance? Tensions between care and paid work in the lives of Hungarian women. *socio.hu*, 9(7), 91–115.

6. **Az állam szerepe a nemek közötti viszonyok alakításában**

Adamik M. (2013). Bevezetés a szociálpolitika nem szerinti értelmezésébe. In uő. (szerk.) *Bevezetés a szociálpolitika nem szerinti értelmezésébe - „Gendering Social Policy”*. Budapest: ELTE TáTK. 6-23. https://www.tatk.elte.hu/dstore/document/1542/Adamik_Bevezetes_a_szocialpolitika_nem.pdf

7. Nemek közötti viszonyok az államszocializmusban

Zimmermann, S. (2013). A gender-rezsim és -küzdelem a magyar államszocializmusban. Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat, 3(2), 64-94. Elérés forrás <https://ojs.bibl.uszeged.hu/index.php/tntef/article/view/33698>

8. Feminista mozgalmak „nyugaton” és a feminizmusok története Kelet-Európában az elmúlt 30 évből

Barna, R. E., Csányi, G., Gagy, Á., & Geröcs, T. (2018). A rendszerváltozás utáni magyar feminista mozgalom globális, történeti perspektívából. Replika, 108–109, 241–262. <https://doi.org/10.32564/108-109.11>

9. Az interszekcionalitás fogalma és kritikái

Csányi, G., & Kováts, E. (2020). Túl az excelszemléletű feminizmuson: Az interszekcionalitás koncepcionális és politikai kihívásai ma. Társadalmi Nemek Tudománya Interdiszciplináris eFolyóirat, 10(1), 39–66. <https://doi.org/10.14232/tntef.2020.1.39-66>

10. A szexualitások mint társadalmi konstrukciók: a szexualitások szerepe a társadalmi rétegződésben, a szexualitás politikai gazdaságtana

Seidman, S. (2003). Theorizing Sex. In uő. The Social Construction of Sexuality. New York – London: W.W. Norton & Company. 1-39

11. Szexuális emancipációs mozgalmak Magyarországon

Mészáros Gy. (2018). Az LMBT+ identitások és mozgalom politikai gazdaságtana a félperiférián. Fordulat 24: 215-241. shorturl.at/auM25

12. Az ún. „anti-gender” politikák lehetséges szociológiai értelmezési keretei; reflexiók a „gender” fogalmának használhatóságára

Kováts, E. (2019). Limits of the Human Rights Vocabulary in Addressing Inequalities. Intersections, 5(2). <https://doi.org/10.17356/ieejsp.v5i2.498>